

Inés Sánchez de Madariaga, directora de la Unitat Dones i Ciència del Ministeri de Ciència i Innovació

06/2010 - Física.

"L'escassa presència de dones en posicions de lideratge en el món acadèmic i de la ciència és una pèrdua de talent que el país no es pot permetre"

Segons Inés Sánchez de Madariaga, la presència de dones en posicions de major rang acadèmic està pràcticament estancada. Per això, diu, són necessàries mesures per suprimir biaixos i barreres. Així ho han manifestat també la trentena d'assistents que s'han reunit a finals de maig al campus de Bellaterra per treballar durant tres dies al seminari d'àmbit europeu "Posicions de lideratge. Com d'accessibles són per a les dones que fan recerca en materials?". La trobada ha estat organitzada per la professora Maria Dolors Baró, de la Unitat de Física de Materials II del Departament de Física de la UAB, en col·laboració amb el professor Wolfgang Mayrhofer de la Universitat de Viena.

Inés Sánchez de Madariaga és directora de la Unitat de Dones i Ciència, en el Gabinet de la ministra de Ciència i Innovació i professora titular d'Urbanisme de l'Escola d'Arquitectura de Madrid. Té un Master of Science per la Universitat de Columbia a Nova York, sent becària Fulbright. També ha estat "visiting scholar" a la Universitat de Columbia, Nova York, i a la London School of Economics and Political Science, així com Jean Monnet "visiting professor" a l'Escola d'Arquitectura de la Universitat de Weimar-Bauhaus. Ha estat assessora executiva de la ministra d'Habitatge i subdirectora general d'Arquitectura. Membre del Comitè Executiu de l'Associació Europea d'Investigació Urbanística. Representant d'Espanya en el Grup d'Hèlsinki, un grup assessor de la Comissió Europea. Ha estat també directora del primer grup de recerca espanyol sobre gènere, urbanisme i arquitectura, a la Universitat Politècnica de Madrid. És autora de sis llibres i una trentena d'articles.

-Hi ha poques dones científiques a Espanya?

-No, n'hi ha moltes. El que no hi ha són dones en llocs de responsabilitat. Existeix un sostre de cristall difícil de trencar i un sòl enganxós, com en molts altres camps professionals.

-I per què hi ha aquesta manca de dones en posicions de lideratge?

-La causa fonamental té a veure amb qüestions estructurals de la carrera científica, amb estereotips socials dels quals no escapa el món de la ciència i que atribueixen la imatge del científic a persones del sexe masculí i amb ella l'autoritat que emana del saber. Hi ha factors relacionats amb l'organització de les institucions científiques i amb procediments de selecció que sembla que són neutres però que no ho són, amb efectes negatius cap a les dones.

-Quina és la situació actual?

-S'avança molt lentament. Fins i tot en alguns camps s'està retrocedint. I hi ha especialitats, com Ginecologia, Obstetrícia i Pediatria, on no hi ha cap dona catedràtica. Només un 15% de les càtedres d'aquest país les ocupen dones. Al Consell

Superior d'Investigacions Científiques el percentatge augmenta fins al 23%. Això és el resultat de la composició paritària de les comissions avaluadores que actuen des de l'any 2005, en un període de creixement de la plantilla del CSIC.

-És aquesta la principal mesura a adoptar?

-És una de les principals: la paritat en totes les comissions avaluadores. Diversos estudis han demostrat l'existència de biaixos en l'avaluació dels candidats a càtedra. A igualtat de mèrit les dones tenen moltes menys possibilitats d'accedir als llocs més alts quan en les comissions avaluadores no hi ha dones.

-Tenen raó les dones científiques que es queixen de discriminació?

-Molts estudis demostren que hi ha aquests biaixos que li dic, que moltes vegades són inconscients o involuntaris. Un estudi realitzat a Suècia el 1997 va demostrar que les dones que concursaven a les convocatòries de l'Acadèmia de Medicina sueca havien de tenir 2,5 punts més de mèrits per obtenir la mateixa qualificació que els homes. I un estudi espanyol sobre els concursos d'habilitació a càtedres diu que per cada home d'una comissió d'avaluació formada per set membres, una dona candidata té un 14% menys de possibilitats d'obtenir la plaça, a igualtat de mèrits.

-Com veu el fet d'impartir una assignatura de gènere en la universitat pública?

- L'endometriosis és una malaltia greu que afecta 14 milions de dones a Europa. Només ha estat catalogada com a malaltia per la Unió Europea l'any 2005, mai no s'han esmerçat fons per investigar-la, no se sap quina és la causa i no té tractament específic. És un exemple dels biaixos de gènere que té el coneixement científic actual, resultat de l'escassa presència de dones en ciència. Hem d'eliminar aquests biaixos incorporant la dimensió del gènere a la investigació i a l'ensenyament. Això redundarà en una major qualitat de la ciència.

Mª Jesús Delgado